

Cursus praktisch visvijverbeheer

Bert Zoetemeijer / april 2023

Cursusprogramma

Derde cursusavond

19.30 uur	Bespreken huiswerk vorige avonden
20.00 uur	De huidige situatie compleet?
20.45 uur	Pauze
21.00 uur	Keuzes maken:
wat willen we en wat is mogelijk?
22.00 uur	Sluiting

Huiswerk

Praktijkopdrachten avond 1

1. Uitwerken kaarten bereikbaarheid en bevisbaarheid
2. Factsheetformulier volledig en liefst ook online invullen
3. Beheergegevens laatste 5 jaar vastleggen
4. Concept meerjarenvisie opstellen
(welk eindresultaat willen we bereiken?)
5. Concept beheerplan 2022/'23 (wij denken mee)

Huidige situatie

Breeërpeel te Helden

Algemene beschrijving

Coördinaten: 51.33426060479867, 6.0335128352458245
 Grootte: 1,8 ha
 Max. diepte: 2,8 meter
 Gem. breedte: 30 meter
 Watertype: vijver
 Opgenomen in: Alleen in verenigingslijst van viswateren
 Naam HSV/HSF: HSV de Ruisvoorn - Helden
 Plaats HSV/HSF: Helden

Visrecht

Verhuurder visrecht:
 Visrecht hengelsportvereniging:

gemeente Peel en Maas
 volledig visrecht gehuurd van eigenaar

Huidige ecologie & milieu

Waterplantenbedekking zomer:

Totaal waterplanten

Bovenwaterplanten: 12 %
 Drijbladplanten: 2 %
 Onderwaterplanten: 1 %

Milieu overig:

Doorzicht: 40 – 60 cm
 Bodemsort: Zand
 Bagger: Nee
 Vismigratie mogelijk: Nees

Meest gevangen vissoorten:

brasesem

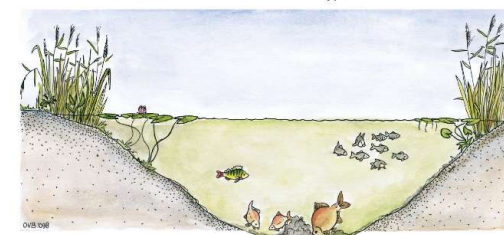

blankvoorn

zeelt

Viswatertype: Blankvoorn-brasesem viswatertype

Sportvisserij

recreatievisser

wedstrijdvisser

Let op: Viswedstrijdtrajecten aanwezig!

Meest gewaardeerd door de sportvisser ligt bij het clubgebouw
 mooie omgeving
 veel verschillende vissoorten

Belangrijkste knelpunten sportvisserij:
 aalscholvervraat
 te weinig waterplantengroei
 te ondiep

Gewenste maatregelen sportvisserij:
 Aanleg vissensbos
 beplanten
 Bekrijten

Huiswerk

Praktijkopdrachten avond 2

1. Maak een dieptekaart (kan in de winter)
(<https://www.sportvisserijnederland.nl/hsv-service/hsv-tv/>)
2. Breng bij voorkeur de waterbodem en sliblaag in kaart
3. Breng de waterplantengroei in kaart (juni-augustus)
4. Voer een veldenquête uit in 2023 (start in maart of april)
5. Voer hengelvangstregistraties uit:
 - i. Wedstrijden
 - ii. Karpervissers
 - iii. Individuele bestuurs- en commissieleden

Huidige situatie

Breeërpeel te Helden

Algemene beschrijving
 Coördinaten: 51.33426060479867, 6.0335128352458245
 Grootte: 1,8 ha
 Max. diepte: 2,8 meter
 Gem. breedte: 30 meter
 Watertype: vijver
 Opgenomen in: Alleen in verenigingslijst van viswateren
 Naam HSV/HSF: HSV de Ruisvoorn - Helden
 Plaats HSV/HSF: Helden

WERKBLAD BODEMSAMENSTELLING

Instructie/uitleg werkzaamheden	Benodigdheden:
legenda: ☐ K klei ☐ Z zand ☐ V veen	schrijfgerei, bodemonmonsterpijp + deksel, boot, emmer

A meten bodemsamenstelling	Instructie/uitleg werkzaamheden	Benodigdheden:
<p>max. 2m diepte</p>	Dikte sliblaag meten in centimeters	schrijfgerei, peilstok, boot

B	Instructie/uitleg werkzaamheden	Benodigdheden:
	Dikte sliblaag meten in centimeters	schrijfgerei, peilstok, boot

C	Instructie/uitleg werkzaamheden	Benodigdheden:
	reuk slijm, neutraal / rotte (mate van v)	schrijfgerei, werkblad, 2 piketten, boot, peilstok, touw met merktekens en peillood

WERKBLAD SLIBLAAG METEN

WERKBLAD DWARSDOORSNEDE TALUD

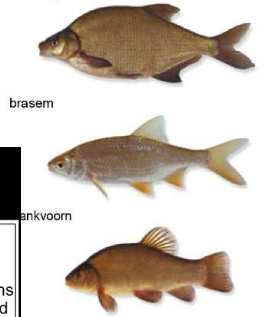
A kies vier plaatsen uit waar een dwarsdoorsnede mogelijk is met een touw van maximaal 10m.	21																			
B vaar met de boot langs het gespannen touw van oever	20																			
	19																			
	18																			
	17																			
	16																			
	15																			
	14																			
	13																			
	12																			

gemeente Peel en Maas
 volledig visrecht gehuurd van eigenaar

Milieu overig:

40 – 60 cm
 Zand

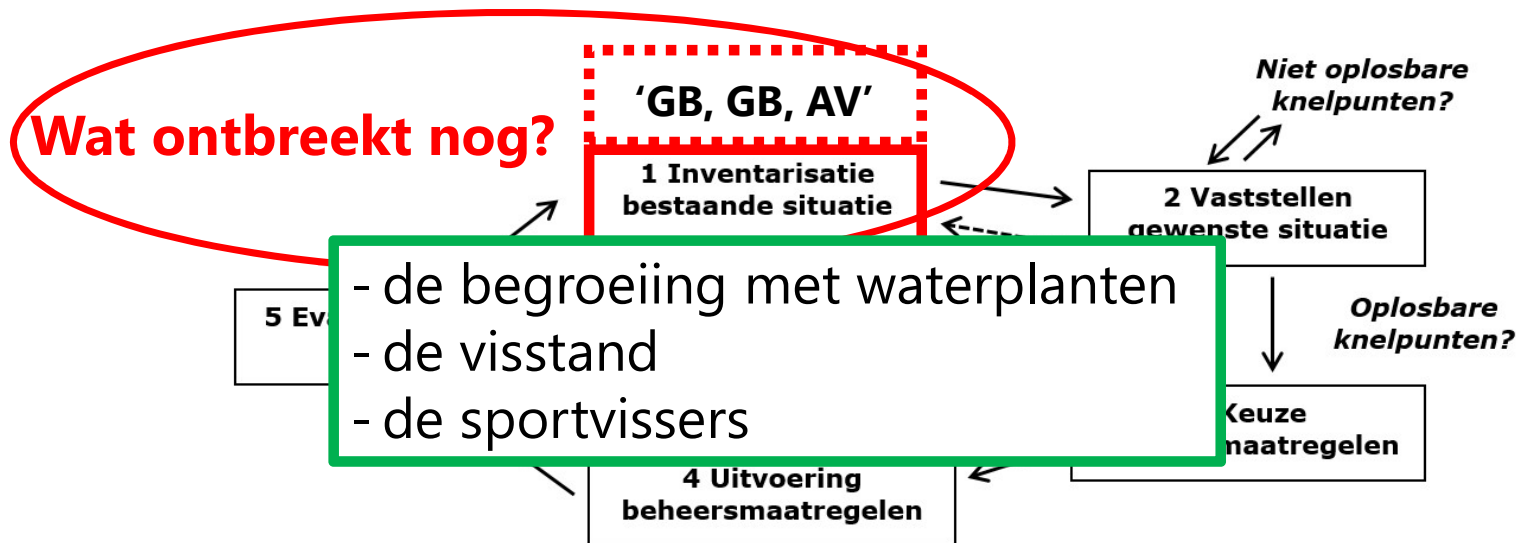
Meest gevangen vissoorten:

op: Viswedstrijdtrajecten aanwezig!
 meest gewaardeerd door de sportvisser
 ligt bij het clubgebouw
 mooie omgeving
 veel verschillende vissoorten
 belangrijkste knelpunten sportvisserij:
 zalscholvervaart
 weinig waterplantengroei
 ondiep
 wenste maatregelen sportvisserij:
 aanleg vissenbos
 beplanten
 Bekritten

Planmatig viswaterbeheer

De bestaande situatie hebben we bijna compleet

Figuur 1. Schematische weergave van het planmatig viswaterbeheer

Ecologie van zoetwatervissen

De rol van waterplanten in stilstaand water

1. Zuurstof
2. Paaisubstraat
3. Schuilgelegenheid
4. Voedsel

Cruciaal voor het voorkomen van veel soorten
in stilstaand en langzaam stromend water!

Waterplanten

Werkblad: bedekkingspercentage

Maak gebruik van het werkblad uit de cursusmap en maak onderscheid in:

- Bovenwaterplanten
- Drijfbladplanten
- Onderwaterplanten
- Drijvende planten

Probeer de waterplantenbegroeiing zo nauwkeurig mogelijk in te tekenen en te kwantificeren. De beste periode hiervoor is juni-juli.

WERKBLAD WATERPLANTEN

Instructie/uitleg werkzaamheden	Benodigheden:															
	schrijfgerei werkblad															
	15															
	14															
	13															
	12															
	11															
	10															
	9															
	8															
	7															
	6															
	5															
	4															
	3															
	2															
	1															
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
type waterplant	aantal vakken met waterplanten											gegevens invullen				
 drijvende planten	Is er kroosbedekking gedurende een bepaalde periode van het jaar? ☐ ja/nee Zo ja, - geef aan welke periode (in maanden) - geef percentage aan van bedekking (de onderstaande formules kunt u als voorbeeld nemen hoe dat wordt berekend).....% Nb: gevonden percentage niet optellen bij de onderstaande percentages!															
 onderwaterplanten	aantal vakken met onderwaterplanten = x 100 =% aantal vakken water =															
 bovenwaterplanten	aantal vakken met bovenwaterplanten = x 100 =% aantal vakken water =															
 drijfbladplanten	aantal vakken met drijfbladplanten = x 100 =% aantal vakken water =															
totale bedekking met waterplanten =%																

Visstand

Visstandbemonstering of Hengelvangstregistratie?

Visstandbemonstering:

- Samenstelling visstand
- Selectiviteit vangtuigen
- De 'toestand' van de visstand
- Kwalitatief beeld

Hengelvangstregistratie:

- Samenstelling hengelvangsten
- Informatie per sportvistype
- De 'toestand' van de vangsten
- Kwantitatief beeld

De hengelvangstregistratie zegt vooral iets over de visstand in relatie tot de vangsten door sportvissers.

De sportvisser en de visstand

Sportvisseren willen vis vangen

- Voor welke sportvisserstypen is het water het meest geschikt?
- Door welke sportvisserstypen wordt het water veel bevestigd?
- Hoeveel vis wordt er gevangen?
 - over vangsten wordt altijd gemopperd!
 - probeer de huidige visstand/vangsten zo objectief mogelijk te bepalen en beoordelen
 - zijn de vangsten zonder uitzettingen wel zo slecht?
 - zijn de vangsten na uitzetting wel zo veel beter?
- **Hengelvangstregistratie:**
 - wat vangt de sportvisser?
 - uitgedrukt in stuks per hengeluur
 - per soort (karper) of categorie (witvis)

Wat wil de sportvisser?

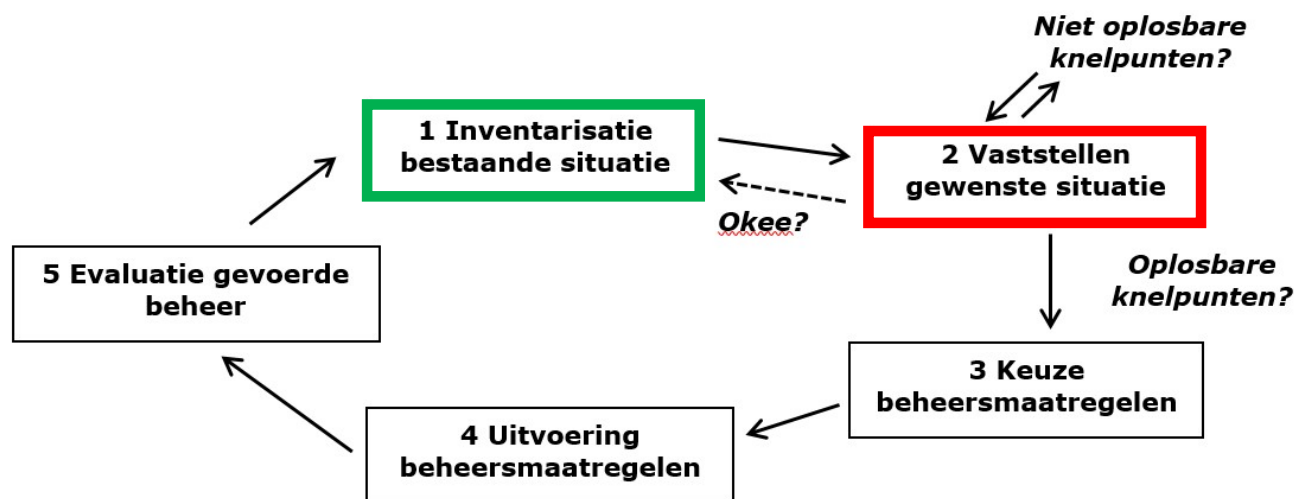
Meer dan alleen vangen?

- Veldenquête:
 - wat wil de sportvisser?

Planmatig viswaterbeheer

Wat willen we?

Figuur 1. Schematische weergave van het planmatig viswaterbeheer

Hengelvangstregistratie en sportvissersenquête

Wie is de sportvisser en wat vangt deze?

1. Datum ingevulde enquête
2. Welk dagdeel heeft u vandaag gevist?
3. Hoe lang heeft u hier vandaag gevist?
4. Welke vissoorten heeft u vandaag gevangen en hoeveel?
5. Welke vissoort heeft op dit water uw voorkeur?
6. Met welke soort hengel vist u?
7. Bent u tevreden met uw vangst?
8. Heeft u al eens eerder meegedaan aan onze enquête? -> NEE = naar 9

Hengelvangstregistratie en sportvissersenquête

Wie is de sportvisser en wat vangt deze?

9. Wat is uw leeftijd?

10. Waarom vist u juist in dit water?

- Dicht bij huis, Vanwege de omgeving, Goede bereikbaarheid
- Goede visstekken, Goede vangsten

11. Hoe vaak vist u hier gemiddeld? (één optie mogelijk)

- Voor het eerst, Gemiddeld 1 keer per jaar, Gemiddeld 5 keer per jaar,
- Gemiddeld 10 keer per jaar, Gemiddeld 1 keer per maand, Gemiddeld 1 keer per week
- Vrijwel elke dag

12. Heeft u nog wensen, klachten of opmerkingen voor dit viswater?

13. Mag het bestuur contact met u opnemen?

Hengelvangstregistratie en sportvissersenquête

Wie is de sportvisser en wat vangt deze?

Maar ook:

Is de sportvisser tevreden en **wat wil deze?**

<https://bit.ly/3Eo32Y1>

of via de QR-code hiernaast:

**LET OP: DEZE LINK VERWIJST NAAR EEN
ONLINE VOORBEELD EN NIET NAAR EEN
ENQUÊTE VAN JE VERENIGING!**

Draagkracht

Blijf binnen de ecologische grenzen van je water

1. Afhankelijk van voedselrijkdom water(bodem)
 - a. Bodemsoort (klei > veen > zand > kiezel)
 - b. Opgeloste meststoffen (vroeger veel meer)
2. Hoeveel kg vis per hectare water (kg/ha)?
 - a. Zand: 10 tot 100 kg/ha
 - b. Veen: 50 tot 200 kg/ha
 - c. Klei: 100 tot 800 kg/ha
 - d. Visvijvers: >> 1000 kg/ha!**

Let op: **VOL = VOL!** (bijvoeren geeft wat rek)

Intensief visvijverbeheer?

... op het scherpst van de snede

Sommige viswateren zijn optimaal voor de sportvisserij, maar herbergen van nature geen aantrekkelijke visstand. Middels intensief beheer is er echter wel iets moois van te maken.

- Niet in de bebouwde kom
- Zand- of grindbodem
- Aalscholvervraat
- Jaarlijks vis uitzetten
- Bijvoeren
- Beluchten
- Grotere kans op vissterfte
- Dagelijks monitoren

Huiswerk

Praktijkopdrachten avond 3

1. Breng de waterplantengroei in kaart (juni-augustus)
2. Voer een veldenquête uit in 2023 (start in mei)
3. Voer hengelvangstregistraties uit:
 - i. Wedstrijden
 - ii. Karpervissers
 - iii. Individuele bestuurs- en commissieleden

-> De online registratie kun je aanvragen per mail

4. Werk je opdrachten in overleg met je regio-adviseur uit en stuur alle resultaten naar hem op!

Huiswerk

Praktijkopdrachten avond 3

5. Voeg je opdrachten samen tot het eerste deel van je beheerplan (= huidige situatie)
6. Werk de **gewenste situatie** voor je viswater **gemotiveerd** uit met betrekking tot bereikbaarheid, bevisbaarheid en visstand
7. Onthoud: behoud wat goed is en goed is goed genoeg

Onthoud ook:

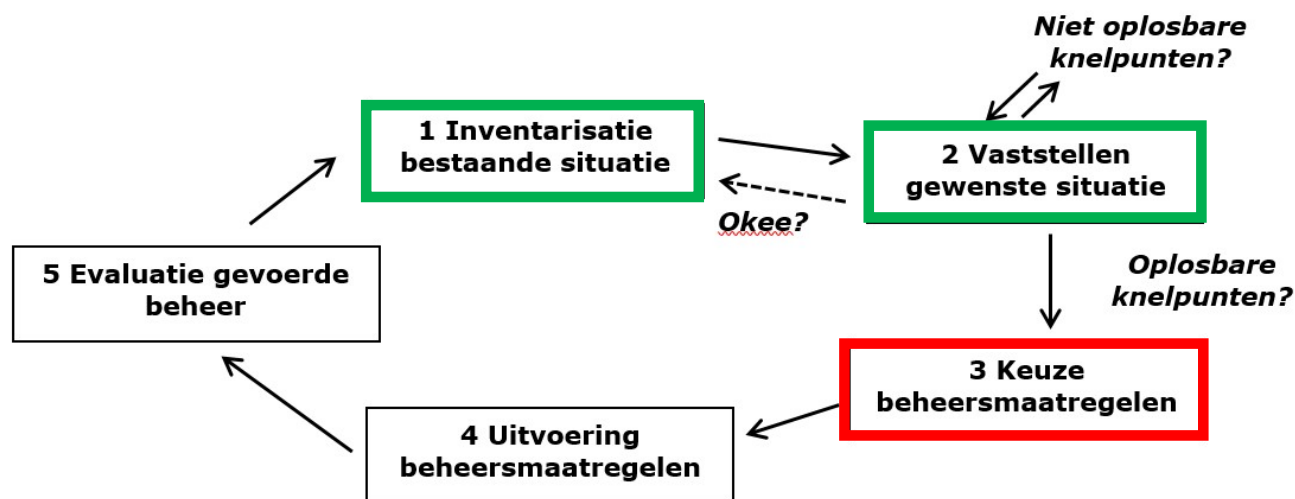
Elke ingreep in het ecologisch systeem is een verstoring ervan

8. Probeer ook te schetsen welke **maatregelen** nodig zijn om de gewenste situatie te bereiken

Planmatig viswaterbeheer

Hoe stellen we de gewenste situatie vast?

Figuur 1. Schematische weergave van het planmatig viswaterbeheer

Huiswerk

Begin nou toch een dagboek!

Noteer liefst dagelijks de toestand van je viswater, zoals:

- Visuitzettingen
- Klachten van sportvissers
- Vissterfte (aantal, formaat, soort)
- Zieke vis, vreemd gedrag
- Riooloverstort, zuurstoftekorten
- Kleur van het water (helder, troebel, groen, bruin, zwart, etc.)
- Kroosvorming
- Maai- of andere onderhoudsactiviteiten
- Aalscholverbezoeken

**Sportvisserij
Nederland**

Bedankt voor jullie aandacht en succes!